

▣ **НОВИ САД** -▣ На данашњи дан 1825. рођен је српски филолог Ђура Даничић (крштено име било му је Ђорђе Ј. Поповић), сарадник Вука Караџића у борби за реформу српског правописа и језика. Након школовања у родном Новом Саду, студија у Пожуну (садашња Братислава), Пешти и Бечу радио је као библиотекар Народне библиотеке у Београду, секретар Друштва српске словесности и професор Лицеја и Велике школе. У првом раду "Рат за српски језик и правопис" 1847. којим је допринео победи Вукових идеја, потписао се презименом Даничић, уместо породичним Поповић. Вукове и сопствене погледе на језик доследно је спровео у преводима са латинског "Псалтира Давидовог" и "Старог завета". Објавио је више дела из старе српске књижевности ("Житије св. Саве" од Теодосија, "Житије св. Симеона и св. Саве" од Доментијана, "Животи краљева и архиепископа српских" од Данила, "Никољско јеванђеље"). Израдио је "Рјечник из књижевних старина српских" и започео велики историјски "Рјечник хрватскога или српскога језика". Помогао је Вуку у преводу "Новог завета". Остала дела: "Мала српска граматика", "Српска синтакса", "Облици српског језика", "Историја облика", "Основе српскога или хрватскога језика", "Коријени", "Српски акценти".

188 - Рођен је римски цар Каракала, Марко Аурелије, један од најбруталнијих владара у римској историји. Са оцем Септимијем Севером владао је од 198. до 211. а потом сам, крајње сурово, погубивши чак и брата, док и сам није убијен 217. Да би ублажио незадовољство, посебно у провинцијама, 212. је подарио пуно грађанско право свим становницима Римског Царства који су рођени као слободни (Constitutio Antoniniana).

1284 - Умро је кастиљански краљ Алфонсо X Учени, утемељитељ законодавства, покровитељ науке и занатства. Током владавине Кастиљом и Леоном од 1252. до смрти, његов двор у Толеду претворио је у својеврстан центар и уточиште за бројне учене људе, укључујући и Јевреје, Маваре (Арапе). Његовим залагањем преведени су Свето писмо, Талмуд и Куран и написан је низ значајних дела: "Краљевски закон", "Астролошка знања", "Минералологија", а 1270. је започето писање "Велике и опште историје". Заузео је 1262. луку Кадис на обали Атлантског океана, окончаваши петовековну маварску окупацију града.

1581 - Енглеска краљица Елизабета I прогласила је витезом Френсиса Дрејка, гусара, потом адмирала, који је нападајући шпанске бродове деценијама ометао везе Мадрида с колонијама. Дрејк је први Енглез који је опловио свет.

1617 - Умро је шкотски математичар Џон Непер, који је пронашао логаритме и објавио принципе израчунавања логаритама.

1896 - Рођен је амерички писац Роберт Емет Шервуд. У драмама писаним после Првог светског рата приказивао је, са становишта увереног пацифисте, поратно разочарење и залагао се за мир у свету. Доцније је, суочен с надирањем нацизма, постао убеђени присталица рата као јединог начина да се свет ослободи нацизма. Дела: драме "Окамењена шума", "Идиотова радост", "Неће бити ноћи", сценарији за филмове "Дух путује на запад", "Најбоље године нашег живота".

1905 - У земљотресу у области града Лахоре (данас пакистански део Пенџаба), тада делу Британске Индије, погинуло је 19.000 људи.

1923 - Рођен је Никола Хајдин, професор и декан Грађевинског факултета у Београду, члан и председник САНУ. Предавао је као гостујући професор на Савезној високој школи (ETH) у Цириху. Био је члан пет иностраних академија, Словеначке академије знаности и уметности, Националне академије Атине, Европске академије наука, уметности и литературе, Париз, Европске академије наука, Салцбург, Европске академије наука, Лијеж. Дао је изузетан допринос у примени нумеричких метода у Теорији еластичности и Теорији конструкција, као и из области Теорије танкозидних носача. Последњих година посебно се бавио нелинеарним динамичким проблемима механике. Аутор је преко 230 стручних радова, од чега је приближно половина објављена у иностраним часописима. Главна дела: железнички мост преко Саве у Београду (са Љ. Јевтовићем, 1979), друмски мост преко Дунава у Новом Саду (1981), лучна брана "Глажње" у Македонији (1967), мост преко Висле у Пољској.

1933 - Амерички морнарички дирижабл "Акрон" срушио се због олује у Атлантски океан испред обала Њу Џерсија, усмртивши 73 особе у летелици.

1936 - Првог дана прокомунистичког генералног штрајка студената Београда, Загреба, Љубљане, Скопља и Суботице (факултети у Суботици и Скопљу су тада били у оквиру Београдског универзитета) против владе Милана Стојадиновића смртно је страдао студент права Жарко Мариновић. У знак сећања на тај догађај, након Другог светског рата, 4. април је проглашен за - Дан студената Београдског универзитета.

1945 - Други светски рат завршен је на територији Мађарске, из које су совјетске трупе, у налету ка Берлину, истерале немачку војску.

1949 - У Вашингтону су Уговор о стварању НАТО потписали шефови дипломатија Белгије, Велике Британије, Данске, Италије, Исланда, Канаде, Луксембурга, Норвешке, Португала, САД, Француске и Холандије. Претходни акт на ком је утемељен читав идејни концепт будућег пакта била је "Атлантска повеља", потписана током Другог светског рата, сапотписник била је и Краљевина Југославија (прокламовано је савезништво утемељено на принципима заштите демократије и личних слобода). НАТО је оснивачким актом дефинисан као одбрамбени савез, да би пола века касније, 24. марта 1999, противно Повељи Уједињених нација, мимо сагласности Савета безбедности УН, супротно документу о европској безбедности из Хелсинкија које су њене чланице потписале, погазивши сопствени оснивачки акт, чак и уставе појединих држава чланица, под вођством САД отпочео агресију на Србију (СРЈ).

1968 - Амерички баптистички свештеник афроамеричког порекла Мартин Лутер Кинг, вођа покрета против расног угњетавања и добитник Нобелове награде за мир 1964, убијен је у Мемфису у америчкој држави Тенеси. Пошто је његов утицај стално растао међу афроамеричким становништвом и и другим обесправљеним грађанима, на основу налога шефа Федералног истражног бироа Едгара Хувера, осам година пре убиства, систематски је праћен. Према оцени ФБИ, био је "опасност по америчко друштво". После истраге, за убиство је оптужен Џејмс Ерл Реј и у марту 1969. осуђен на 99 година робије. Доцније је независна истрага показала да је веродостојност "доказа" FBI непоуздана.

1969 - У Хјустону је први пут уграђено вештачко срце у људски организам, али је 47-годишњи пацијент умро после четири дана.

1972 - Совјетски Савез је одбио да изда визу секретару Шведске академије који је требало да уручи Нобелову награду за књижевност руском писцу Александру Солжењицину.

1975 - Приликом пада америчког војног транспортног авиона после полетања из Сајгона, погинуло је 155 вијетнамске деце, ратне сирочади.

1979 - У Пакистану је обешен бивши председник владе Зулфикар Али Буто, оборен с власти у јулу 1977. војним ударом генерала Мохамеда Зије ул Хака. Суд режима Зије осудио га је на смрт под оптужбом да је наређивао убиства политичких противника.

1983 - Умрла је америчка позоришна и филмска глумица Глорија Џозефина Меј Свансон, која се прославила у време немог филма, али и звучним филмом "Булевар сумрака", снимљеним 1950. Остали филмови: "Мушко и женско", "Краљица Кели", "Заза", "Госпођа Сан-Жен".

1986 - Израел је затражио увид у документацију комисије УН за ратне злочине о бившем генералном секретару УН Курту Валдхајму.

1991 - Умро је швајцарски писац Макс Рудолф Фриш, либерал, скептик, који је тумачио интелектуалне и духовне противречности света у којем је живео. Дела: романи "Штилер", "Хомо фабер", "Нека ми име буде Гантенбајн", приповетка "Монток", драме "Кинески зид", "Гроф Едерланд", "Дон Хуан или Љубав према геометрији", "Бидерман и паликуће", "Андора", "Биографија", књиге дневника "Дневници 1946-1949", "Дневници 1966-1971".

1994 - Две седмице после офанзиве муслиманских снага из Горажда, које никада није у потпуности демилитаризовано, као ни осталих пет "заштићених зона" у БиХ успостављених одлуком Савета безбедности УН, Војска Републике Српске узвратила је

контраофанзивом, што је заустављено половином априла ваздушним нападима НАТО на српске положаје.

1996 - Судија италијанског војног суда наложио је да бившем немачком капетану Ериху Прибкеу, који се бранио фразом да је "само извршавао наређења", мора да буде суђено због одговорности за масакр 335 италијанских цивила у Другом светском рату 1944. у Ардеатинским пећинама близу Рима.

1997 - Умро је руски писац Владимир Алексејевич Солоухин, који је у песничким и прозним делима заступао традиционалистичке идеје. Био је противник техницизма, заљубљеник у природу. Дела: збирке песама "Како испити сунце", "Човек са цвећем у рукама", "Живети на земљи", "Четрдесет звонких капи", "Аргумент", "Лирика", "Сонетни венац", "Седина", проза "Владимирске стазе", "Кап росе", "Писма из Руског музеја", "Време за скупљање камења", "Мед на хлебу", "Наставак времена".

1998 - У експлозији метана у украјинском руднику угља Скачинско у области Доњецк погинула су 63 рудара.

1999 - НАТО авиони су разорним пројектилама уништили резервоаре за гориво централне београдске градске топлане у Новом Београду, усмртивши чувара топлане Слободана Тришовића. Готово у исто време гађана је Полицијска академија на Бањици, при чему је оштећена зграда оближње Војно-медицинске академије, препуна болесника, укључујући 22 рањеника од напада НАТО.

2002 - Умро је српски археолог Милутин Гарашанин, члан Српске академије наука и уметности и дописни члан Баварске академије наука као и Академије наука и умјетности БиХ. Објавио је низ радова, укључујући "Ископавања у Птују", "Један осврт на првобитну историју наше земље", "Из првобитне историје Косова и Метохије", "Насеље и стан првобитног човека неолитског доба у Србији".

2007 - У жестокиим борбама локалних племенских вођа и страних бораца повезаних са Ал Каидом, у пакистанском региону Јужни Вазиристан, погинуло је око 60 екстремиста, углавном Узбека, а око 40 се предало.

2007 - Погинуо је Роберт Кларк, амерички филмски режисер, познат по филму "Божихна прича". Кларк је страдао у саобраћајном удесу на аутопуту на западној обали САД, у близини Лос Анђелеса. "Божихна прича" (1983) је филм који се у САД редовно приказује у време божихних празника, нека врста филмског класика. Каријеру је започео хорор филмовима, режирао је и филмове "Код Поркија", "Ухвати звезду падалицу" и "Април за памћење".

2010 - Сенегал је преузео, 50 година по стицању независности, последње војне базе које је Француска, негдашња метропола, држала на територији те западноафричке земље.

2015 - Преминуо је Зоран Петровић Пироћанац, новинар. Као слободни новинар, деценијама је сарађивао с бројним медијима бивше Југославије и иностранства. Био је запажен као извештач из Латинске Америке (Никарагва), Блиског истока (Палестина), Африке, као и са територије негдашње Југославије деведесетих. Дипломирао је романистику на Филолошком факултету у Београду, а магистрирао и докторирао у Паризу, на главној француској установи за друштвене науке. Говорио је више светских језика. Један је од оснивача Центра за геополитичке студије "Југоисток". Последњих година радио је у Институту за политичке студије у Београду. Дела: "Суноврат", "Избрисати српски вирус", "Геополитика хране", "Економска шпијуназа".

2017 - У Хан Шејхуну, Идлиб, Сирија, догодио се напад из ваздуха приликом којег је погинуло најмање 89 особа а повређено је више од 550. Напад хемијским оружјем одмах је изазвао оштру реакцију западних земаља уз неподељене осуде Башара ел Асада. Званични Дамаск одбацио је оптужбе, у чему га је подржала Москва.

2019 - Јединица Кфора у чијем саставу су се налазили и припадници војске Албаније, појавила се изненада у средишњем делу Косовске Митровице, што је био повод за видно узнемирење грађана тог дела Косова и Метохије.

(Танјуг)